

PARTNERS IN PARTTIME

Gendergelijkheid thuis en op de arbeidsmarkt

Het kabinet wil stimuleren dat vrouwen meer gaan werken¹, maar vrouwen doen over het algemeen nog steeds meer in het huishouden dan mannen². Dit belemmert voor veel vrouwen de stap naar voltijd werken³. Een gelijke taakverdeling kan bijdragen aan meer gendergelijkheid, thuis én op de arbeidsmarkt. Zo blijkt dat de meeste mensen de zorg voor kinderen gelijk willen verdelen, en ruim 40% van de ouders wil zowel werk als zorg gelijk verdelen tussen partners⁴. Maar in de praktijk lukt dit vaak niet.

Wat draagt bij aan een meer gelijke taakverdeling tussen partners? Hiervoor is het van belang om te kijken naar welke factoren hierbij een rol spelen. In deze factsheet kijken we naar de invloed van arbeidsduur en genderstereotiepe opvattingen van beide partners op de taakverdeling in het huishouden en de zorg voor eventuele kinderen bij heteroseksuele stellen. De bevindingen zijn gebaseerd op een enquête onder Nederlandse jongvolwassenen tussen 25-35 jaar.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

→ Jongvolwassen vrouwen doen over het algemeen meer in het huishouden dan hun partner. Dit geldt zowel voor vrouwen die niet betaald werken of parttime werken als voor vrouwen die voltijd werken.

→ **Het aantal werkuren van de partner maakt hierbij wel uit:** vrouwen die een partner hebben die niet voltijd werkt, hebben vaker een gelijke of niet-stereotiepe taakverdeling in huis. Het aantal **werkuren van de vrouw lijkt hierbij minder bepalend** voor een gelijke verdeling van zowel de huishoudelijke taken als de zorg voor kinderen dan het aantal werkuren van haar partner.

→ Dit kan mogelijk verklaard worden **doordat mannen in Nederland nog steeds vaker voltijd werken en gemiddeld meer verdienen dan vrouwen**, waardoor zij relatief meer machtsmiddelen (zoals inkomen) tot hun beschikking hebben in de onderhandelingen over het huishouden.

→ We zien echter dat **ook bij stellen waar beide partners voltijd werken, de vrouw vaker hoofdverantwoordelijk is voor het huishouden en de zorg voor kinderen** dan bij stellen waar beide partners in deeltijd werken.⁵ Het feit dat de vrouw, onafhankelijk van haar eigen werkuren, het grootste aandeel van de taakverdeling op zich neemt, **onderstreept de hardnekkigheid van genderpatronen en -verwachtingen in het huishouden.**

Stellen waarin beide partners in deeltijd werken, verdelen het huishouden en de zorg voor kinderen over het algemeen het vaakst gelijk. Dit wordt mogelijk verklaard doordat deze stellen minder genderstereotiepe denkbeelden hebben. Daar vinden we inderdaad een aanwijzing voor: **wanneer beide partners weinig genderstereotiepe opvattingen hebben, is de taakverdeling in huis doorgaans meer gelijk.**

ATRIA DOET DE VOLGENDE BELEIDSAANBEVELINGEN VOOR MEER GENDERGELIJKHEID OP DE ARBEIDSMARKT ÉN THUIS:

→ Stimuleer beide partners om voor een grote deeltijdbaai te kiezen. Stellen waar beide partners in deeltijd werken, hebben namelijk het vaakst een egalitaire taakverdeling van het huishouden. Een eerlijkere verdeling van de taken thuis kan vrouwen helpen om meer uren te gaan werken en kan daarmee zowel de gelijkheid op de arbeidsmarkt als in het huishouden vergroten. Dit kan door:

- **Regelingen te ontwikkelen die prikkels bevatten voor mannen om de zorg thuis eerlijk te gaan verdelen.** Bijvoorbeeld naar Zweeds model, waar onoverdraagbaar ouderschapsverlof voor de partner de opname van ouderschapsverlof verdubbelde.⁶
- In te zetten op het **veranderen van gendernormen en traditionele opvattingen over moederschap** die ten grondslag liggen aan de ongelijkheid op de arbeidsmarkt en thuis. Bijvoorbeeld door een publiekscampagne, waarin ook de verantwoordelijkheid van mannen in de verdeling van zorgtaken wordt meegenomen, en het belang van praten over de taakverdeling onder stellen.
- **In de maatschappelijke dialoog over werk en zorg⁷ rekening te houden met de rol van partners.** Partners beïnvloeden met hun keuzes elkaars mogelijkheden. Zo zien we dat het werk van de mannelijke partner meer invloed heeft op de huishoudelijke taakverdeling bij vrouwen dan hun eigen werk.

Het kabinet overweegt een voltijdbonus om mensen (met name deeltijd werkende vrouwen) te stimuleren meer te gaan werken. Ook deze voltijdbonus dient gepaard te gaan met maatregelen om de zorg en huishoudelijke taken tussen partners eerlijker te verdelen. Vrouwen die fulltime werken zijn namelijk nog vaak hoofdverantwoordelijk voor de huishoudelijke en zorgtaken. Bovendien ervaren vrouwen met een voltijdbaai en een jong kind vaker een disbalans tussen werk en privé.⁸

TIP!

Ga het gesprek met elkaar aan over de taakverdeling thuis. Uit onderzoek blijkt namelijk dat stellen die samen over de taakverdeling praten een meer gelijke taakverdeling hebben.⁹

STELLEN EN HUN ARBEIDSDUUR

Het is bekend dat in Nederland vrouwen veel vaker parttime werken dan mannen¹⁰. In Nederland werkt 67,3% van de werkende vrouwen parttime, tegen 18,7% van de werkende mannen. Een mogelijke verklaring die hieraan ten grondslag ligt is de Nederlandse moederschapscultuur¹¹ waarin deeltijdwerk onder vrouwen vaak wordt gebruikt als 'oplossing' voor het opvangen van de zorgtaken. Wij hebben gekeken naar hoe de verdeling van arbeidsduur en zorgtaken er binnen (heteroseksuele) stellen uitziet.

In onze dataset bestaat meer dan de helft van de koppels uit een fulltime werkende man en een niet-fulltime werkende vrouw.¹² De jongvolwassenen in ons onderzoek volgen dus het dominante principe van het anderhalfverdienersmodel, waarbij de man

voltijd en de vrouw deeltijd werkt. Verder komt het bijna even vaak voor dat de man en de vrouw allebei wel, of allebei niet fulltime werken. Bovendien blijkt dat wanneer de man in deeltijd werkt, de vrouw ook in deeltijd werkt; er zijn bijna geen koppels waarin de vrouw wel fulltime werkt en de man niet.

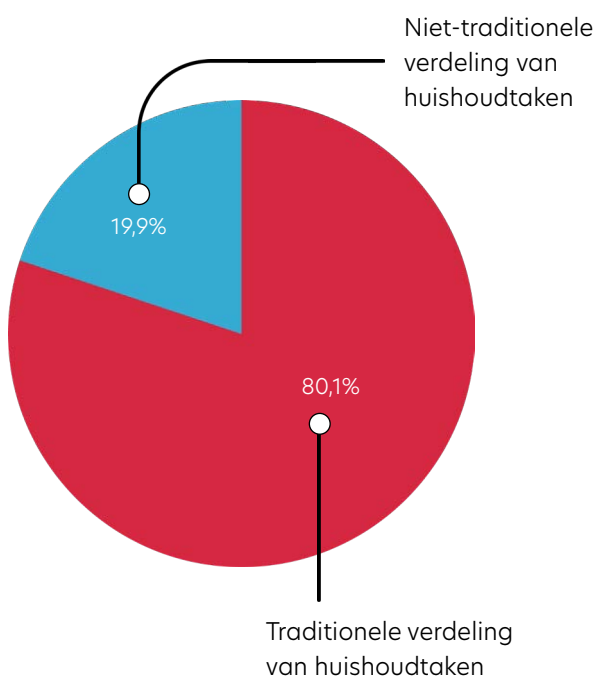
PARTNERS VERSCHILLEN IN HUN RAPPORTAGE VAN DE TAAKVERDELING

- Vrouwen geven vaker dan mannen aan dat de vrouw verantwoordelijk is voor het merendeel van de huishoudelijke taken en de zorg voor kinderen (m.a.w. dat de taakverdeling traditioneel is).
- Mannen geven daarentegen vaker dan vrouwen aan dat de man evenveel of het merendeel van de huishoudelijke taken en de zorg voor de kinderen op zich neemt (m.a.w. dat de taakverdeling vooruitstrevend of gelijk is).
- Deze bevindingen suggereren dat ofwel de man ofwel de vrouw diens aandeel in het huishouden en de zorg voor de kinderen overschat. Onderzoek van I&O research¹³ toont aan dat de perceptie van mannen van hun aandeel in de taakverdeling een overschatting vormt van de daadwerkelijke hoeveelheid uren die ze erin steken.

De verdeling van taken in huis is gelijkjer wanneer de man in deeltijd werkt¹⁴

We hebben gekeken naar de samenhang tussen arbeidsduur en de verdeling van de dagelijkse huishoudelijke taken, zoals boodschappen doen, koken en de was doen, tussen partners. En naar de verdeling van verantwoordelijkheden rondom de dagelijkse zorg voor kinderen, zoals aankleden of naar school brengen.

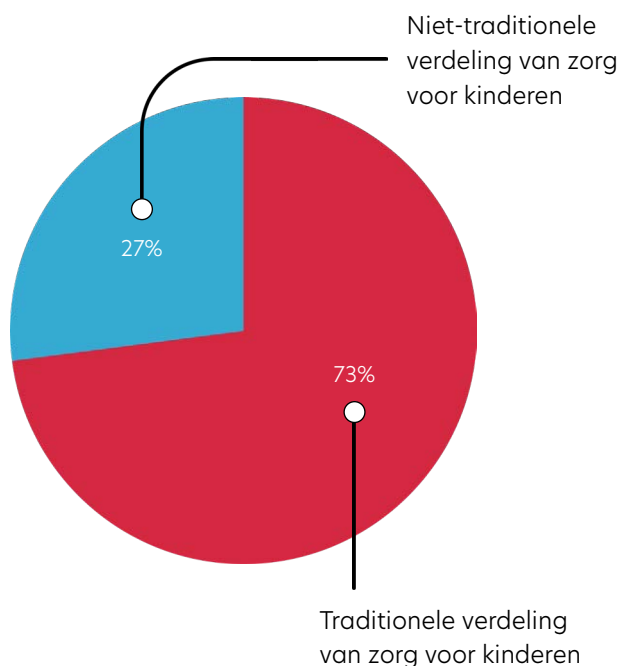
Vrouwen zijn vaker verantwoordelijk voor de dagelijkse huishoudelijke taken dan hun partners

N = 647

Over het algemeen doen vrouwen (25-35 jaar, met een partner) meer dagelijkse huishoudelijke taken dan hun partner. **80,1% van de vrouwen** geeft aan zelf het grootste deel van de dagelijkse huishoudelijke taken te verrichten. Een groot deel van de jongvolwassen vrouwen heeft dus nog een traditionele taakverdeling. Vrouwen die fulltime werken verschillen daarin gemiddeld genomen niet van vrouwen die deeltijd werken. Zowel deeltijdwerkende als voltijdwerkende vrouwen doen meer in het huishouden dan hun partner.

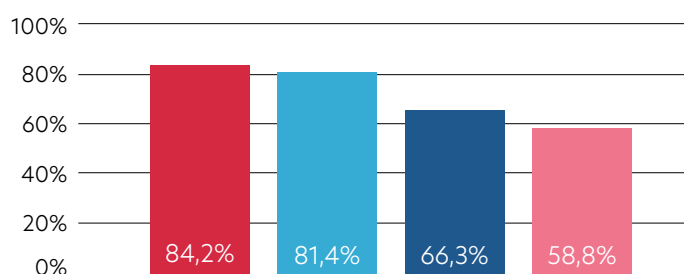
Vrouwen zijn vaker verantwoordelijk voor de dagelijkse zorg voor kinderen dan hun partners

N = 293

Net als bij huishoudelijk werk is het ook bij het zorgen voor de kinderen zo dat vrouwen (25-35 jaar, met een partner en kind(eren)) vaker verantwoordelijk zijn voor de zorg dan mannen. **73% van de vrouwen** geeft aan met name zelf verantwoordelijk te zijn voor de dagelijkse zorg voor de kinderen.

Merendeel van de vrouwen heeft een traditionele verdeling van dagelijkse zorg voor kinderen

■ Vrouwen die niet of minder dan 12 uur per week werken

■ Vrouwen met een kleine deeltijdbaai (12-27 uur)

■ Vrouwen met een grote deeltijdbaai (28-34 uur)

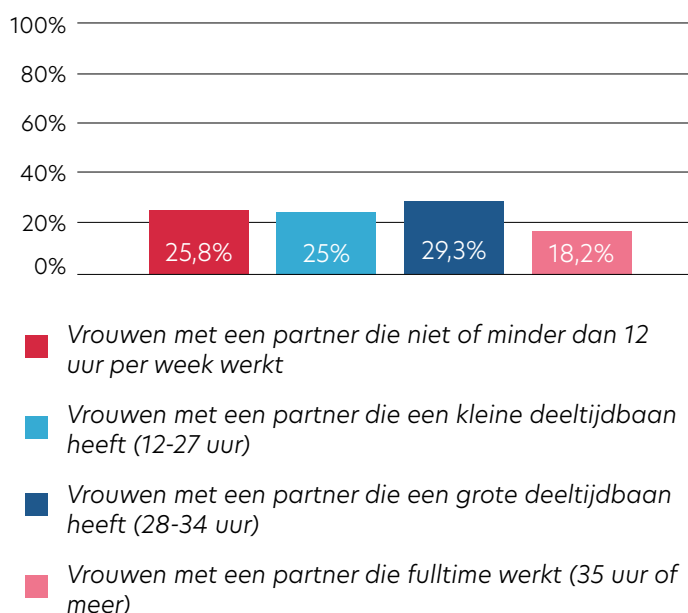
■ Vrouwen die fulltime werken (35 uur of meer)

N = 274

Verder is het wel zo dat **vrouwen die minder dan 28 uur** werken vaker hoofverantwoordelijk zijn voor de zorg voor de kinderen dan vrouwen die fulltime werken. Maar **ook bij de fulltime werkende vrouwen is nog steeds 58,8% voornamelijk zelf verantwoordelijk voor de dagelijkse zorg voor de kinderen**. Ondanks hun egalitaire verdeling van betaalde arbeid, heeft het merendeel van deze vrouwen dus nog steeds een traditionele taakverdeling rond de zorg voor kinderen.

Aanvullende analyses laten zien dat fulltime werkende vrouwen met een fulltime werkende partner vaker een traditionele verdeling van de dagelijkse zorg voor de kinderen hebben dan fulltime werkende vrouwen met een niet of parttime werkende partner.

Vrouwen hebben een gelijkere verdeling van dagelijkse huishoudelijke taken als hun partner een grote deeltijdbaan heeft

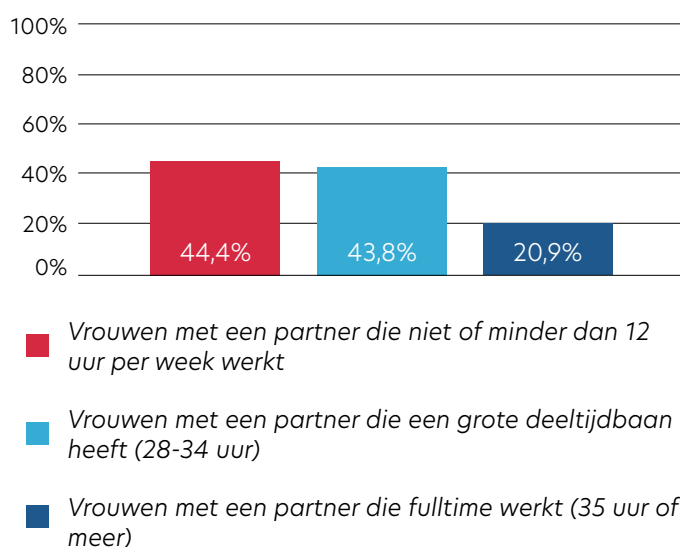

N = 597

Voor een gelijkere verdeling van de dagelijkse huishoudtaken is ook de arbeidsduur van de mannelijke partner van belang. Vrouwen met een partner die een grote deeltijdbaan heeft, hebben

vaker een gelijke taakverdeling of een taakverdeling waarbij de man meer doet dan vrouwen met een fulltime werkende partner (29,3% tegenover 18,2%). Dit is ongeacht het aantal uur dat de vrouw zelf werkt.

Vrouwen met een partner die niet voltijd werkt hebben een gelijkere verdeling van de dagelijkse zorg voor kinderen

N = 264 (in de figuur worden alleen de groepen getoond met meer dan 5 respondenten)

Vrouwen met een partner die niet fulltime werkt hebben een meer egalitaire taakverdeling van de dagelijkse zorg voor de kinderen dan vrouwen met een partner die wel fulltime werkt¹⁵. Dit geldt ongeacht het aantal uur dat de vrouw zelf werkt.

Hebben stellen dezelfde ideeën over genderrollen?

Naast arbeidsduur spelen stereotiepe denkbelden over gender en een traditionele moederschapsideologie¹⁶ een belangrijke rol in de keuze voor een bepaalde taakverdeling. Mensen met meer stereotiepe opvattingen over gender, en mensen met een traditionele moederschapsideologie hebben vaker een traditionele taakverdeling, waarbij de vrouw het leeuwendeel van de huishoudelijke taken en de zorg voor de kinderen uitvoert¹⁷. **Maar**

hoe zit dat als beide partners binnen een koppel verschillen in hun opvattingen?

De meeste stellen die we hebben ondervraagd hebben vergelijkbare opvattingen over mannelijkheid en vrouwelijkheid en de rol van de moeder (en vader). Wanneer partners verschillen in hun denkbeelden, komt het het vaakst voor dat de man wel stereotiepe denkbeelden over mannelijkheid heeft en de vrouw

niet, en dat de vrouw wel stereotiepe denkbeelden over vrouwelijkheid heeft en de man niet. Dit wijst erop dat mannen over het algemeen vaker stereotiepe denkbeelden hebben over mannelijkheid en vrouwen vaker stereotiepe denkbeelden over vrouwelijkheid. In het geval dat partners verschillen komt het bovendien vaker voor dat de man wel een traditionele moederschapsideologie heeft en de vrouw niet, dan andersom.

Stellen hebben vaker een egalitaire of vooruitstrevende taakverdeling wanneer beide partners weinig stereotype denkbeelden en geen traditionele moederschapsideologie hebben¹⁸

- Wanneer de man en de vrouw **beide weinig stereotype denkbeelden over mannelijkheid** hebben, komt het **vaakst een egalitaire of vooruitstrevende verdeling** voor van de dagelijkse huishoudelijke taken en dagelijkse zorg voor kinderen.
- Bij stellen waar de man en de vrouw **beide weinig stereotype denkbeelden over vrouwelijkheid** hebben, komt het vaakst een egalitaire of vooruitstrevende verdeling voor van huishoudelijke taken en de incidentele zorg voor kinderen (zoals thuisblijven als het kind ziek of vrij is).
- Wanneer de man en de vrouw **beide geen traditionele moederschapsideologie** hebben, komt het **vaakst een egalitaire of vooruitstrevende verdeling** voor van de incidentele huishoudelijke taken (thuisblijven voor klussen, repareren van auto of fiets), en de incidentele zorg voor kinderen.

Over het algemeen zien we dus dat de taakverdeling het vaakst vooruitstrevend of egalitair is wanneer beide partners weinig stereotiepe of traditionele denkbeelden hebben. Dit lijkt erop te wijzen dat een egalitaire taakverdeling het vaakst voorkomt als beide partners vooruitstrevende opvattingen hebben. Het is over het algemeen dus niet zo dat een vooruitstrevende opvatting van een van beide partners de doorslag geeft. Hierop is echter een uitzondering:

Bij stellen waar de man wel een traditionele moederschapsideologie heeft en de vrouw niet, komt vaker een traditionele verdeling voor van de dagelijkse huishoudelijke taken en zorg voor kinderen dan bij alle andere stellen. Bij de verdeling van de taken die dagelijks moeten gebeuren lijkt de ideologie van de man dus zwaarder te wegen dan de ideologie van de vrouw.

ONDERZOEKSVERANTWOORDING

Deze factsheet is gebaseerd op vragenlijsten die zijn afgenomen bij 1300 Nederlandse jongvolwassenen in de leeftijdscategorie 25 tot 35 jaar voor het rapport 'Vrij om te kiezen?'¹⁹. In de vragenlijst is onder andere gevraagd naar de arbeidsduur van de respondent, naar de arbeidsduur van diens partner, en de verdeling van taken in het huishouden en de zorg voor kinderen.

Daarnaast heeft van 48 respondenten ook de partner zelf een vragenlijst ingevuld. Voor 48 stellen kunnen we dus de antwoorden van beide partners met betrekking tot de (perceptie van de) taakverdeling, hun arbeidsduur en genderstereotype opvattingen met elkaar vergelijken.

Bronnen

1. Emancipatienota [2022-2025](#). (2022). Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.
2. CBS (2022). [Emancipatiemonitor 2022](#). Den Haag/Heerlen/Bonaire: Centraal Bureau voor de Statistiek.
3. Thijs, P., Steijaert, M., Ardon, D., Hehenkamp, F. & Doorten, I. (2022). [Vrij om te kiezen? Genderstereotypen en de levensloop: implicaties voor emancipatiebeleid](#). Amsterdam: Atria.
4. CBS (2022). [Emancipatiemonitor 2022](#). Den Haag/Heerlen/Bonaire: Centraal Bureau voor de Statistiek.
5. Dit sluit aan bij de bevinding in internationaal onderzoek dat wanneer vrouwen meer gaan werken of verdienen, het ongebruikelijk is dat hun partner meer in het huishouden gaat doen, en dat ook vrouwen die meer verdienen dan hun partner een groter deel van de huishoudelijke taken op zich nemen. Zie respectievelijk: Grunow, D., Schulz, F., & Blossfeld, H. P. (2012). [What determines change in the division of housework over the course of marriage?](#) *International Sociology*, 27 (3), 289-307. En: Lyonette, C., & Crompton, M. (2015). [Sharing the load? Partners' relative earnings and the division of domestic labour](#). *Work, Employment and Society*, 29(1).
6. Atria (2020). Brochure [De balans vinden: de verdeling van arbeid en zorgtaken. Inspirerende voorbeelden uit het buitenland](#).
7. Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. (2022, 14 november). [Extra aandacht voor ongelijkheid mannen en vrouwen op arbeidsmarkt met maatschappelijke dialoog](#).
8. CBS (2022). [Emancipatiemonitor 2022](#). Den Haag/Heerlen/Bonaire: Centraal Bureau voor de Statistiek.
9. Wiesmann, S. (2010). *24/7 Negotiation in couples' transition to parenthood* (Proefschrift). Utrecht: Universiteit Utrecht.
10. CBS (2022). [Emancipatiemonitor 2022](#). Den Haag/Heerlen/Bonaire: Centraal Bureau voor de Statistiek.
11. Thijs, P., Steijaert, M., Ardon, D., Hehenkamp, F. & Doorten, I. (2022). [Vrij om te kiezen? Genderstereotypen en de levensloop: implicaties voor emancipatiebeleid](#). Amsterdam: Atria.
12. Deze resultaten zijn afgeleid uit frequentieverdelingen. Omdat de frequentieverdelingen zijn gebaseerd op een zeer kleine groep respondenten, moeten deze resultaten met een slag om de arm worden geïnterpreteerd.
13. Kanne, P. & Schelde, van der A. (2022). [Hoe geëmancipeerd is de Nederlander anno 2022?](#) I&O Research, in opdracht van de Volkskrant.
14. Alle onderstaande resultaten zijn getoetst met behulp van logistische regressieanalyses op statistische significantie bij een alpha van 0,05. We bespreken alleen de significante resultaten.
15. Mogelijk wordt dit verband verklaard doordat deze mannen minder traditionele opvattingen over genderrollen hebben (zie Thijs, Steijaert, Ardon, Hehenkamp, & Doorten, 2022).
16. Bij een traditionele moederschapsideologie wordt de moeder als primair verantwoordelijk voor de zorg voor kinderen en het huishouden gezien omdat dit haar 'natuurlijke' rol zou zijn.
17. Thijs, P., Steijaert, M., Ardon, D., Hehenkamp, F. & Doorten, I. (2022). [Vrij om te kiezen? Genderstereotypen en de levensloop: implicaties voor emancipatiebeleid](#). Amsterdam: Atria.
18. Deze resultaten zijn afgeleid uit kruistabellen. Omdat de kruistabellen zijn gebaseerd op een zeer kleine groep respondenten, moeten de resultaten met een slag om de arm worden geïnterpreteerd.
19. Voor een uitgebreide onderzoeksverantwoording, zie Thijs et al. (2022).

Colofon

© Atria, december 2022

Auteurs: Daphne Janssen, Paula Thijs, Mickey Steijaert, Djoeke Ardon

Beeldmateriaal: DEEF idee + beeld

E: werkendetoeekomst@atria.nl

Werk.en.de Toekomst zet zich in voor het doorbreken van genderstereotypering in het onderwijs en op de arbeidsmarkt en het verbeteren van de mogelijkheden om werk, zorg en leren met elkaar te combineren.

Werk.en.de Toekomst is een samenwerking van:

Gesteund door:

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap